

Cambridge University Press
 978-1-107-48716-1 - Selections from Virgil's Georgics
 Edited by John Masson
 Excerpt
[More information](#)

GEORGICS

BOOK I

ll. 1–5. Subject of the Poem. 71–83. Alternate farming. After a harvest of grain either let the land lie fallow or change the crop. 118–146. The blessing and dignity of Labour. Jupiter has ordained the husbandman's life to be hard out of kindness to man that he may develop character and invention. 147–168. If the farmer does not combat weeds and briars, his crops fail. 193–203. The tendency of things to degenerate. But steady industry can combat this. 259–275. Work for bad weather and holidays. 287–310. Winter the season for festivities and sport. 316–335. Storm in full Summer. 351–382. Weather-signs ordained by Jupiter that the farmer may not be taken unawares. 393–423. Signs of Rain. 461–497. Sympathy of Nature with man: portents before and after Caesar's murder. 498–514. From East to West Rome's enemies threaten. May the young Augustus be spared to save his country!

1–5. *Subject of the Poem.*

Quid faciat laetas segetes, quo sidere terram
 vertere, Maecenas, ulmisque adiungere vites
 conveniat: quae cura boum, qui cultus habendo
 sit pecori; apibus quanta experientia parcis;
 hinc canere incipiam. 5

71–83. *Alternate farming. After a harvest of grain
 either let the land lie fallow or change the crop.*

Alternis idem tonsas cessare novales,
 et segnem patiere situ durescere campum;
 aut ibi flava seres mutato sidere farra,
 unde prius laetum siliqua quassante legumen
 aut tenuis fetus viciae tristisque lupini 75
 sustuleris fragiles calamos silvamque sonantem.

M. V.

I

Cambridge University Press
 978-1-107-48716-1 - Selections from Virgil's Georgics
 Edited by John Masson
 Excerpt
[More information](#)

2 SELECTIONS FROM GEORGICS [1

urit enim lini campum seges, urit avenae,
 urunt Lethaeo perfusa papavera somno.
 sed tamen alternis facilis labor, arida tantum
 ne saturare fimo pingui pudeat sola neve 80
 effetos cinerem inmundum iactare per agros.
 sic quoque mutatis requiescunt fetibus arva;
 nec nulla interea est inaratae gratia terrae.

118–146. *The blessing and dignity of Labour. Jupiter has ordained the husbandman's life to be hard out of kindness to man that he may develop character and invention.*

Nec tamen, haec cum sint hominumque boumque
 labores

versando terram experti, nihil improbus anser
 Strymoniaeque grues et amaris intuba fibris 120

officiunt aut umbra nocet. Pater ipse colendi
 haud facilem esse viam voluit, primusque per artem
 movit agros curis acuens mortalia corda,

nec torpere gravi passus sua regna veterno.
 ante Iovem nulli subigebant arva coloni; 125

ne signare quidem aut partiri limite campum
 fas erat: in medium quaerebant, ipsaque tellus
 omnia liberius nullo poscente ferebat.

ille malum virus serpentibus addidit atris,
 praedarique lupos iussit pontumque moveri, 130

mellaque decussit foliis, ignemque removit,
 et passim rivis currentia vina repressit,

ut varias usus meditando extunderet artes
 paulatim, et sulcis frumenti quaereret herbam,
 ut silicis venis abstrusum excuderet ignem. 135

tunc alnos primum fluvii sensere cavatas;
 navita tum stellis numeros et nomina fecit

Pleiadas, Hyadas, claramque Lycaonis Arcton;
 tum laqueis captare feras et fallere visco

inventum, et magnos canibus circumdare saltus; 140
 atque alius latum funda iam verberat amnem,

Cambridge University Press
 978-1-107-48716-1 - Selections from Virgil's Georgics
 Edited by John Masson
 Excerpt
[More information](#)

1] SELECTIONS FROM GEORGICS 3

alta petens pelagoque alius trahit umida lina;
 tum ferri rigor atque argutae lamina serrae,
 —nam primi cuneis scindebant fissile lignum—
 tum variae venere artes. labor omnia vicit 145
 improbus et duris urgens in rebus egestas.

147–168. *If the farmer does not combat weeds and
 briars, his crops fail.*

Prima Ceres ferro mortales vertere terram
 instituit, cum iam glandes atque arbuta sacrae
 deficerent silvae, et victum Dodona negaret.
 mox et frumentis labor additus, ut mala culmos 150
 esset robigo, segnisque horreret in arvis
 carduus: intereunt segetes, subit aspera silva,
 lappaeque tribulique, interque nitentia culta
 infelix lolium et steriles dominantur avenae.
 quod nisi et assiduis herbam insectabere rastris, 155
 et sonitu terrebis aves, et ruris opaci
 falce premes umbras, votisque vocaveris imbrem;
 heu! magnum alterius frustra spectabis acervum,
 concussaque famem in silvis solabere quercu.
 dicendum et, quae sint duris agrestibus arma, 160
 quis sine nec potuere seri nec surgere messes:
 vomis et inflexi primum grave robur atratri,
 tardaue Eleusinae matris volventia plaustra,
 tribulaue traheaeque et iniquo pondere rastris;
 virgea praeterea Celei vilisque supellex, 165
 arbuteae crates et mystica vannus Iacchi:
 omnia quae multo ante memor provisa repones,
 si te digna manet divini gloria ruris.

193–203. *The tendency of things to degenerate.*

Semina vidi equidem multos medicare serentes,
 et nitro prius et nigra perfundere amurga,
 grandior ut fetus siliquis fallacibus esset, 195
 et, quamvis igni exiguo, properata maderent.
 vidi lecta diu et multo spectata labore

4 SELECTIONS FROM GEORGICS [1

degenerare tamen, ni vis humana quotannis
 maxima quaeque manu legeret. sic omnia fatis
 in peius ruere ac retro sublapsa referri, 200
 non aliter quam qui adverso vix flumine lembum
 remigiis subigit, si bracchia forte remisit,
 atque illum in praeceps prono rapit alveus amni.

259–275. *Work for bad weather and holidays.*

Frigidus agricolam si quando continet imber,
 multa, forent quae mox caelo properanda sereno,
 maturare datur: durum procudit arator 261
 vomeris obtusi dentem, cavat arbore lintres,
 aut pecori signum aut numeros inpressit acervis.

exacuunt alii vallos furcasque bicornes,
 atque Amerina parant lentae retinacula viti. 265

nunc facilis rubea texatur fiscina virga,
 nunc torrete igni fruges, nunc frangite saxo.
 quippe etiam festis quaedam exercere diebus
 fas et iura sinunt: rivos deducere nulla
 religio vetuit, segeti praetendere saepem, 270

insidias avibus moliri, incendere vepres,
 balantumque gregem fluvio mersare salubri.
 saepe oleo tardi costas agitator aselli
 vilibus aut onerat pomis, lapidemque revertens
 incusum aut atrae massam picis urbe reportat. 275

287–310. *Winter the season for festivities and sport.*

Multa adeo gelida melius se nocte dedere,
 aut cum sole novo terras irrorat Eous.
 nocte leves melius stipulae, nocte arida prata
 tondentur; noctes lentus non deficit humor. 290

et quidam seros hiberni ad luminis ignes
 pervigilat, ferroque faces inspiciat acuto;
 interea longum cantu solata laborem
 arguto coniux percurrit pectine telas;
 aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem 295
 et foliis undam trepidi despumat aheni.

Cambridge University Press

978-1-107-48716-1 - Selections from Virgil's Georgics

Edited by John Masson

Excerpt

[More information](#)

1] SELECTIONS FROM GEORGICS 5

at rubicunda Ceres medio succiditur aestu;
 et medio tostas aestu terit area fruges.
 nudus ara, sere nudus; hiems ignava colono.
 frigoribus parto agricolae plerumque fruuntur, 300
 mutuaque inter se laeti convivia curant.
 invitat genialis hiems curasque resolvit:
 ceu pressae cum iam portum tetigere carinae,
 puppibus et laeti nautae imposuere coronas.
 sed tamen et quernas glandes tum stringere tempus,
 et lauri bacas, oleamque, cruentaque myrta; 306
 tum gruibus pedicas et retia ponere cervis,
 auritosque sequi lepores; tum figere dammas,
 stuppea torquentem Balearis verbera fundae: 309
 cum nix alta iacet, glaciem cum flumina trudunt.

316–335. *Storm in full Summer.*

Saepe ego, cum flavis messorum induceret arvis
 agricola et fragili iam stringeret hordea culmo,
 omnia ventorum concurrere proelia vidi,
 quae gravidam late segetem ab radicibus imis
 sublimem expulsam eruerent, ita turbine nigro 320
 ferret hiems culmumque levem stipulasque volantes.
 saepe etiam inmensum caelo venit agmen aquarum,
 et foedam glomerant tempestatem imbribus atris
 collectae ex alto nubes; ruit arduus aether,
 et pluvia ingenti sata laeta boumque labores 325
 diluit; inplentur fossae et cava flumina crescunt
 cum sonitu fervetque fretis spirantibus aequor.
 ipse Pater media nimborum in nocte corusca
 fulmina molitur dextra: quo maxima motu
 terra tremit; fugere ferae et mortalia corda 330
 per gentes humilis stravit pavor: ille flagranti
 aut Athon aut Rhodopen aut alta Ceraunia telo
 deiicit; ingeminant Austri et densissimus imber:
 nunc nemora ingenti vento, nunc litora plangunt.
 hoc metuens caeli menses et sidera serva. 335

6 SELECTIONS FROM GEORGICS [1

351–382. *Weather-signs ordained by Jupiter that the farmer may not be taken unawares.*

Atque haec ut certis possimus discere signis,
 aestusque, pluviasque, et agentes frigora ventos,
 ipse Pater statuit, quid menstrua Luna moneret,
 quo signo caderent Austri; quid saepe videntes
 agricolae propius stabulis armenta tenerent. 355
 continuo, ventis surgentibus, aut freta ponti
 incipiunt agitata tumescere, et aridus altis
 montibus audiri fragor, aut resonantia longe
 litora misceri, et nemorum increbrescere murmur.
 iam sibi tum curvis male temperat unda carinis, 360
 cum medio celeres revolant ex aequore mergi,
 clamoremque ferunt ad litora, cumque marinae
 in sicco ludunt fulicae, notasque paludes
 deserit, atque altam supra volat ardea nubem.
 saepe etiam stellas vento impendente videbis 365
 praecipites caelo labi, noctisque per umbram
 flammaram longos a tergo albescere tractus;
 saepe levem paleam et frondes volitare caducas,
 aut summa nantes in aqua colludere plumas.
 at Boreae de parte trucis cum fulminat, et cum 370
 Eurique Zephyrique tonat domus, omnia plenis
 rura natant fossis, atque omnis navita ponto
 humida vela legit. numquam imprudentibus imber
 obfuit: aut illum surgentem vallibus imis
 aëriae fugere grues, aut bucula caelum 375
 suspiciens patulis captavit naribus auras,
 aut arguta lacus circumvolitavit hirundo
 et veterem in limo ranae cecinere querelam.
 saepius et tectis penetralibus extulit ova
 angustum formica terens iter, et bibit ingens 380
 arcus, et e pastu decedens agmine magno
 corvorum increpuit densis exercitus alis.

1] SELECTIONS FROM GEORGICS 7

393–423. *Signs of Rain.*

Nec minus ex imbri soles et aperta serena
 prospicere et certis poteris cognoscere signis:
 nam neque tum stellis acies obtusa videtur, 395
 nec fratris radiis obnoxia surgere Luna,
 tenuia nec lanae per caelum vellera ferri;
 non tepidum ad solem pennas in litore pandunt
 dilectae Thetidi alcyones; non ore solutos
 immundi meminere sues iactare maniplos: 400
 at nebulae magis ima petunt campoque recumbunt;
 solis et occasum servans de culmine summo
 nequidquam seros exercet noctua cantus.
 apparet liquido sublimis in aëre Nisus,
 et pro purpureo poenas dat Scylla capillo. 405
 quacumque illa levem fugiens secat aethera pennis,
 ecce inimicus, atrox, magno stridore per auras
 insequitur Nisus: qua se fert Nisus ad auras,
 illa levem fugiens raptim secat aethera pennis.
 tum liquidas corvi presso ter gutture voces 410
 aut quater ingeminant; et saepe cubilibus altis,
 nescio qua praeter solitum dulcedine laeti,
 inter se in foliis strepitant; iuvat imbribus actis
 progeniem parvam dulcesque revisere nidos:
 haud, equidem credo, quia sit divinitus illis 415
 ingenium, aut rerum fato prudentia maior:
 verum, ubi tempestas et caeli mobilis humor
 mutavere vias, et Iupiter uvidus Austris
 denset, erant quae rara modo, et, quae densa, relaxat;
 vertuntur species animorum, et pectora motus 420
 nunc alios, alios, dum nubila ventus agebat,
 concipiunt. hinc ille avium concentus in agris,
 et laetae pecudes, et ovantes gutture corvi.

8 SELECTIONS FROM GEORGICS [1

461–497. *Sympathy of Nature with man:
 Portents during the year of Caesar's murder.*

Denique, quid vesper serus vehat, unde serenas
 ventus agat nubes, quid cogitet humidus Auster,
 sol tibi signa dabit. solem quis dicere falsum
 audeat? ille etiam caecos instare tumultus
 saepe monet, fraudemque et operta tumescere bella.
 ille etiam exstincto miseratus Caesare Romam: 466
 cum caput obscura nitidum ferrugine textit,
 impiaque aeternam timuerunt saecula noctem.
 tempore quamquam illo tellus quoque, et aequora
 ponti,
 obscenaeque canes, importunaeque volucres 470
 signa dabant. quoties Cyclopium effervere in agros
 vidimus undantem ruptis fornacibus Aetnam,
 flammaramque globos liquefactaque volvere saxa!
 armorum sonitum toto Germania caelo
 audiit, insolitis tremuerunt motibus Alpes. 475
 vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes
 ingens, et simulacra modis pallentia miris
 visa sub obscurum noctis, pecudesque locutae,
 infandum! sistunt amnes terraeque dehiscunt,
 et maestum inlacrimat templis ebur aeraque sudant.
 proluit insano contorquens vertice silvas 481
 fluviorum rex Eridanus, camposque per omnes
 cum stabulis armenta tulit. nec tempore eodem
 tristibus aut extis fibrae apparere minaces
 aut puteis manare cruor cessavit, et altae 485
 per noctem resonare lupis ululantibus urbes.
 non alias caelo ceciderunt plura sereno
 fulgura, nec diri totiens arsere cometae.
 ergo inter sese paribus concurrere telis
 Romanas acies iterum videre Philippi; 490
 nec fuit indignum superis, bis sanguine nostro
 Emathiam et latos Haemi pinguescere campos.

Cambridge University Press
 978-1-107-48716-1 - Selections from Virgil's Georgics
 Edited by John Masson
 Excerpt
[More information](#)

1] SELECTIONS FROM GEORGICS 9

scilicet et tempus veniet, cum finibus illis
 agricola incurvo terram molitus aratro
 exesa inveniet scabra robigine pila, 495
 aut gravibus rastris galeas pulsabit inanes,
 grandiaque effossis mirabitur ossa sepulchris.

498–514. *From East to West Rome's enemies threaten.
 May the young Augustus be spared to save his country!*

Di patrii, Indigetes, et Romule Vestaque mater,
 quae Tuscum Tiberim et Romana Palatia servas,
 hunc saltem everso iuvenem succurrere saeclo 500
 ne prohibete. satis iam pridem sanguine nostro
 Laomedontae luimus periuria Troiae,
 iam pridem nobis caeli te regia, Caesar,
 invidet, atque hominum queritur curare triumphos,
 quippe ubi fas versum atque nefas; tot bella per
 orbem, 505

tam multae scelerum facies; non ullus aratro
 dignus honos; squalent abductis arva colonis,
 et curvae rigidum falces conflantur in ensem.
 hinc movet Euphrates, illinc Germania bellum;
 vicinae ruptis inter se legibus urbes 510
 arma ferunt; saevit toto Mars impius orbe:
 ut cum carceribus sese effudere quadrigae,
 addunt in spatia, et frustra retinacula tendens
 fertur equis auriga, neque audit currus habenas.

Cambridge University Press
 978-1-107-48716-1 - Selections from Virgil's Georgics
 Edited by John Masson
 Excerpt
[More information](#)

BOOK II

ll. 1–8. A new subject. Father Bacchus is invoked. 35–82. How to grow Vine and Olive. Fruit-trees cannot be left to Nature; the art of grafting. 109–122, 136–176. Glory of Italy. Hail to the Saturnian land, mother of noble fruits and a heroic breed of men! 315–345. Spring-time, the birth-day of the world. 362–370. The young vine is sensitive and shrinks from the knife. 458–474. Happiness of the husbandman. 475–494. Virgil reveres Lucretius for his insight into Nature and her Laws. But the rivers and the woods which he loves are *his* teachers and also the Gods of the country. 495–542. Calm and happiness of the country compared with the ambition and greed of city-life. The countryman rejoices in the work of his hands. It was in such clean and strenuous living that Rome waxed strong and became the glory of the earth.

1–8. *A new subject. Father Bacchus is invoked.*

Hactenus arborum cultus et sidera caeli,
 nunc te, Bacche, canam, nec non silvestria tecum
 virgulta et prolem tarde crescentis olivae.
 huc, pater o Lenaeae; tuis hic omnia plena
 muneribus, tibi pampineo gravidus autumnus 5
 floret ager, spumat plenis vindemia labris;
 huc, pater o Lenaeae, veni, nudataque musto
 lingue novo mecum dereptis crura cothurnis.

35–82. *How to grow Vine and Olive. Fruit-trees cannot be left to Nature: the art of grafting.*

Quare agite o, proprios generatim discite cultus, 35
 agricolae, fructusque feros mollite colendo;
 neu segnes iaceant terrae. iuvat Ismara Baccho
 conserere, atque olea magnum vestire Taburnum.
 tuque ades, inceptumque una decurre laborem,